

Publicēts: Vēstnesis , 05.10.2007, nr. 161
Spēkā no 06.10.2007

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

02.10.2007
Rīgā

Noteikumi nr. 660

Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība

(prot. Nr.55 20.§)

Izdoti saskaņā ar
Darba aizsardzības likuma
7.panta ceturto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā veicama darba vides iekšējā uzraudzība (tai skaitā darba vides riska novērtēšana).

2. Darba vides iekšējā uzraudzība sastāv no šādiem posmiem:

- 2.1. darba vides iekšējās uzraudzības plānošana;
- 2.2. darba vides riska novērtēšana, ieskaitot riska novērtēšanu darbā, kuru veic grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā;
- 2.3. darba vides iekšējās uzraudzības īstenošana;
- 2.4. darba vides iekšējās uzraudzības pārbaude un pilnveidošana.

3. Noteikumi neattiecas uz tām darbībām ārkārtējās situācijās, kuras veic atbilstoši Civilās aizsardzības likumam un ir nenovēršamā pretrunā ar šo noteikumu prasībām.

4. Darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā veic darba devēja norīkots darba aizsardzības speciālists vai pats darba devējs, ja uzņēmumā ir ne vairāk kā 10 nodarbinātie un darba devējs veic darba aizsardzības speciālista pienākumus.

5. Personai, kas veic darba vides iekšējo uzraudzību, jābūt apmācītai atbilstoši normatīvajiem aktiem par apmācību darba aizsardzības jautājumos.

6. Ja uzņēmumā nav atbilstoša darba aizsardzības speciālista, darba devējs darba vides iekšējā uzraudzībā iesaista kompetentu speciālistu vai kompetentu institūciju darba aizsardzības jautājumos.

7. Darba devējs, darba aizsardzības speciālists, kompetentais speciālists vai kompetentā institūcija, veicot darba vides iekšējo uzraudzību, sadarbojas ar uzticības personu vai nodarbināto pārstāvi un iesaista nodarbinātos.

8. Par šo noteikumu ievērošanu ir atbildīgs darba devējs. Darba devējs nodrošina darba vides iekšējai uzraudzībai nepieciešamos resursus (piemēram, personāla, finanšu, tehniskos resursus).

9. Kompetenta speciālista vai kompetentas institūcijas iesaistīšana uzņēmuma darba vides iekšējā uzraudzībā nemazina darba devēja atbildību par darba drošības un veselības aizsardzības prasību ievērošanu.

10. Šo noteikumu ievērošanu kontrolē Valsts darba inspekcija.

II. Darba vides iekšējās uzraudzības plānošana

11. Darba devējs ne retāk kā reizi gadā plāno darba vides iekšējo uzraudzību, lemjot par darba aizsardzības jautājumu organizēšanu uzņēmumā, darba aizsardzībai nepieciešamajiem resursiem, atbildīgajām personām un citiem ar darba vides iekšējo uzraudzību saistītajiem jautājumiem.

12. Darba vides iekšējo uzraudzību darba devējs plāno sadarbībā ar darba aizsardzības speciālistu un uzticības personu vai nodarbināto pārstāvi, ņemot vērā:

12.1. uzņēmuma darbības veidu, darba raksturu un darba apstākļus;

12.2. uzņēmumā pastāvošos darba vides riska faktoros un darba vides riska novērtēšanas rezultātus;

12.3. Valsts darba inspekcijas brīdinājumus, rīkojumus un lēmumus, kas attiecas uz darba aizsardzības jautājumiem uzņēmumā;

12.4. uzņēmuma tehniskos un finanšu līdzekļus.

13. Darba vides iekšējās uzraudzības plānošanu darba devējs paredz un iekļauj saimnieciskās darbības plānošanā.

III. Darba vides riska novērtēšana

14. Novērtējot darba vides risku, darba devējs nodrošina:

14.1. darba vides un tajā esošo darba vietu vai darba veidu pārbaudi, nosakot tajos pastāvošos darba vides faktoros un konstatējot faktoros, kuri rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai (1.pielikums);

14.2. darba vides faktoru mērījumus, ja tas nepieciešams, lai noteiktu, vai darba vides faktors rada risku nodarbināto drošībai un veselībai;

14.3. to darba vides faktoru novērtēšanu, kuri rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai.

15. Darba vietas pārbaudes dokumentēšanai darba devējs ir tiesīgs neizmantojot šo noteikumu 1.pielikumā noteikto veidlapu, ja viņš darba vietu pārbaudē izmanto dokumentus, kuri ir atbilstoši uzņēmuma saimnieciskās darbības raksturam un kuros ņemti vērā visi šo noteikumu 1.pielikumā minētie darba vides faktori.

16. Ja darba vides mērījumus darba vides riska novērtēšanā veikusi akreditēta testēšanas laboratorija, darba devējs, plānojot darba aizsardzības pasākumus, ņem vērā attiecīgās laboratorijas testēšanas pārskata rezultātus.

17. Darba devējs nodrošina darba vides riska novērtēšanu visās darba vietās, izņemot gadījumu, ja darba vietās ir līdzīgi darba apstākļi (piemēram, līdzīgs darba aprīkojums, telpu iekārtojums, darba raksturs). Ja ir līdzīgi darba apstākļi, pietiek ar darba vides riska novērtēšanu vienā darba vietā vai darba veidā, ņemot vērā katra nodarbinātā un katras darba vietas individuālās atšķirības.

18. Darba vides risku novērtē ne retāk kā reizi gadā, kā arī:

18.1. praktiski uzsākot citu darbības veidu;

18.2. ja ir radušās pārmaiņas darba vidē (piemēram, mainījušies darba procesi, metodes, darba aprīkojums, vielu un produktu izmantošana vai ražošana, būtiski pārkārtota darba vieta);

18.3. ja konstatē apstākļu pasliktināšanos darba vidē vai neatbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;

18.4. ja noticis nelaimes gadījums darbā.

19. Šo noteikumu 18.1., 18.2., 18.3. un 18.4.apakšpunktā minētajos gadījumos darba vides riskus novērtē attiecībā uz konkrēto darba vietu vai veidu.

20. Darba vides risku uzņēmumā var novērtēt pats darba devējs, darba aizsardzības speciālists vai darba devēja piesaistīts kompetents speciālists vai kompetenta institūcija, iesaistot riska novērtēšanā uzticības personu vai nodarbināto pārstāvi un nodarbināto, kurš strādā attiecīgajā darba vietā un to pārzina.

21. Novērtējot darba vides risku, persona, kas to veic, ņem vērā:

21.1. darba vides riska iestāšanās varbūtības (ilgums, biežums) un riska seku smaguma pakāpi, ievērojot visus darba vides faktoros, kas rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, to iespējamo mijiedarbību un veikto darba vides mērījumu rezultātus;

21.2. pastāvošo mijiedarbību starp nodarbinātajiem un viņu veicamajām darbībām uzņēmumā;

21.3. citu personu (piemēram, citu uzņēmumu nodarbināto, apmeklētāju, studentu, ārstniecības iestādes pacientu, klientu) klātbūtni darba vietā;

21.4. darbā notikušos nelaimes gadījumus un konstatētās arodslimības.

22. Darba vietās, kurās darba process ir saistīts ar nemainīgiem darba apstākļiem (piemēram, birojā), novērtējot darba vides risku, darba devējs ņem vērā specifiskos un raksturīgos (ierastos, pastāvīgos) darba apstākļus.

23. Darba vietās, kurās darba process ir saistīts ar mainīgiem darba apstākļiem (piemēram, būvniecības darbos), novērtējot darba vides risku, darba devējs papildus šo noteikumu 22.punktā minētajiem darba apstākļiem ņem vērā arī paredzētās darba apstākļu pārmaiņas.

24. Visus darba vietas pārbaudes (arī darba vides faktoru noteikšanas un darba vides riska novērtēšanas) materiālus darba devējs dokumentē un glabā vismaz trīs gadus.

25. Atkārtotas darba vides riska novērtēšanas laikā persona, kas to veic, organizē atkārtotus darba vides mērījumus, ņemot vērā iepriekšējā riska novērtējuma rezultātus un normatīvo aktu prasības par mērījumu periodiskumu. Atkārtoti darba vides mērījumi nav jāveic, ja tas izriet no iepriekšējo mērījumu rezultātiem.

26. Atkārtoti novērtējot darba vides risku, persona, kas to veic, pārskata iepriekšējā darba vides riska novērtējuma rezultātus un, ja situācija nav mainījies un iepriekšējā riska novērtējuma rezultāti atbilst esošajai situācijai, jaunu riska novērtēšanas dokumentāciju var neizstrādāt, bet izdara esošajā riska novērtējumā atzīmes par situācijas atbilstību riska novērtēšanas brīdī.

IV. Darba vides riska novērtēšana darbā, kuru veic grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā

27. Papildus šo noteikumu III nodaļā minētajai darba vides riska novērtēšanai darba devējs nodrošina darba vides riska novērtēšanu darbā, kuru veic grūtnieces un sievietes pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, – visā barošanas laikā.

28. Novērtējot šo noteikumu 27.punktā minētos darba vides riskus, persona, kas to veic, nosaka, vai darba vietā pastāv šo noteikumu 2.pielikumā minētie darba vides faktori un tiek veikts attiecīgs darbs, kā arī nosaka darba vides faktoru ietekmes raksturu, pakāpi un ilgumu, lai:

28.1. novērtētu jebkuru risku grūtnieču un sieviešu, kuras baro bērnu ar krūti, drošībai un veselībai, kā arī jebkuras iespējamās sekas attiecībā uz viņu grūtniecību vai bērna barošanu ar krūti;

28.2. noteiktu nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus šo noteikumu 28.1.apakšpunktā minētā riska novērtēšanai.

29. Ja darba devējs, pamatojoties uz darba vides riska novērtējumu, konstatē, ka veicamais darbs ir minēts šo noteikumu 2.pielikumā vai arī to ietekmē šo noteikumu 2.pielikumā minētie darba vides faktori, kas var apdraudēt grūtnieču, sieviešu, kas baro bērnu ar krūti, vai viņu bērnu drošību vai veselību, darba devējam ir pienākums veikt nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu viņu drošību un veselību, bet, ja tas nav iespējams, pārcelt grūtnieci vai sievieti, kas baro bērnu ar krūti, citā darbā.

30. Ja darba devējs, pamatojoties uz darba vides riska novērtējumu, konstatē, ka veicamais darbs atbilst šo noteikumu 3.pielikumam, darba devējam aizliegts nodarbināt:

30.1. grūtnieces – darbos, kurus ietekmē šo noteikumu 3.pielikuma 1.punktā minētie darba vides faktori;

30.2. sievietes, kuras baro bērnu ar krūti, – darbos, kurus ietekmē šo noteikumu 3.pielikuma 2.punktā minētie darba vides faktori.

31. Ja darba devējs konstatē, ka papildus šo noteikumu 2. un 3.pielikumā minētajiem darba vides faktoriem vai darbiem ir citi darba vides faktori vai darbi, kas var radīt risku grūtnieču, sieviešu, kas baro bērnu ar krūti, vai viņu bērnu drošībai vai veselībai, darba devējam ir pienākums veikt nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus, lai šo risku novērstu.

V. Darba vides iekšējās uzraudzības īstenošana

32. Darba devējs, nodrošinot darba vides iekšējās uzraudzības īstenošanu, veic pienākumu, atbildības un resursu sadali uzņēmumā un nosaka sadarbību starp:

32.1. uzņēmuma vadību, struktūrvienību vadību, uzticības personām, darba aizsardzības speciālistiem un nodarbinātajiem;

32.2. nodarbinātajiem, citu uzņēmumu nodarbinātajiem, kuri veic darbu viņu teritorijā (piemēram, piegādātājiem), un apmeklētājiem;

32.3. nodarbinātajiem, kuriem uzticēta pirmās palīdzības sniegšana, ugunsgrēka dzēšana, nodarbināto evakuācija un citu ārkārtas situācijās nepieciešamo pasākumu veikšana.

33. Pamatojoties uz darba vides riska novērtēšanas rezultātiem un darba vietu pārbaudē iegūto informāciju, darba devējs:

33.1. nosaka darba vietas un darba veidus, kuros pastāv darba vides risks un ir nepieciešams veikt darba aizsardzības pasākumus tā novēršanai vai samazināšanai, kā arī nodarbinātos, kuri ir pakļauti īpašam riskam;

33.2. nodrošina darba aizsardzības pasākumu plāna izstrādi, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgos par šo noteikumu 33.1.apakšpunktā minētā riska novēršanu vai samazināšanu. Nosakot un veicot darba aizsardzības pasākumus darba vides riska novēršanai vai samazināšanai, darba devējam ir pienākums nodrošināt, lai risks netiktu pārnests uz citu vietu vai netiktu radīts cits risks;

33.3. sastāda Darba aizsardzības likumā un citos normatīvajos aktos par darba aizsardzības prasībām noteiktos sarakstus un citus dokumentus. Darba devējs ir tiesīgs minētos sarakstus un dokumentus apvienot vienā vai vairākos sarakstos vai dokumentos.

34. Šo noteikumu 33.2.apakšpunktā minēto darba aizsardzības pasākumu plānu un 33.3.apakšpunktā minētos sarakstus un dokumentus darba devējs glabā vismaz trīs gadus, ja normatīvajos aktos par darba aizsardzības prasībām nav noteikts cits dokumentu glabāšanas termiņš.

35. Darba devējs ir atbildīgs par šo noteikumu 33.2.apakšpunktā minēto darba aizsardzības pasākumu savlaicīgu izpildi un pārbauda to efektivitāti.

36. Darba devējs informē visus nodarbinātos un uzticības personas vai nodarbināto pārstāvjus par:

36.1. riska faktoriem un no tiem izrietošo darba vides risku, kas pastāv uzņēmumā un katrā darba vietā;

36.2. ieguvumu, kas nodarbinātajiem un uzņēmumam rodas no riska faktoru likvidēšanas un darba vides riska samazināšanas;

36.3. viņu uzdevumiem un pienākumiem darba vides iekšējās uzraudzības veikšanā (arī par nepieciešamo rīcību ārkārtas situācijā);

36.4. iespējamām sekām, kas var rasties, neievērojot noteikto darba procesu;

36.5. darba aizsardzības pasākumiem;

36.6. darba vides riska novērtēšanas rezultātiem, uz to pamata izdarītajiem secinājumiem, darba aizsardzības pasākumu plānu un veiktajiem vai veicamajiem darba aizsardzības pasākumiem.

37. Darba devējs informē katru nodarbināto par šo noteikumu 36.punktā minētajiem jautājumiem, kas attiecas tieši uz viņu.

38. Darba devējs nodrošina, lai šo noteikumu 36.punktā minētā informācija nodarbinātajam būtu pieejama un saprotama.

39. Darba devējam ir pienākums par pastāvošajiem darba vides riska faktoriem un nepieciešamajiem darba aizsardzības pasākumiem informēt:

39.1. uzņēmuma telpu nomniekus, kā arī citus darba devējus un viņu nodarbinātos, ja attiecīgajā darba vietā nodarbināti vairāku darba devēju nodarbinātie;

39.2. uzņēmuma apmeklētājus, klientus un citas personas, kas varētu tikt pakļautas darba vides riskam.

VI. Darba vides iekšējās uzraudzības pārbaude un pilnveidošana

40. Darba devējs nodrošina darba vides iekšējās uzraudzības pārbaudi un atbilstības darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām noteikšanu ne retāk kā reizi gadā.

41. Veicot darba vides iekšējās uzraudzības pārbaudi, nepieciešams ņemt vērā iepriekšējo pārbaudi un darba vides riska novērtēšanas rezultātus, kā arī uzņēmuma darbības veidu.

42. Ja darba vides iekšējās uzraudzības pārbaudē konstatē, ka nepieciešams veikt uzlabojumus, darba devējs nodrošina darba vides iekšējās uzraudzības sistēmas pilnveidošanu un nepieciešamo darba aizsardzības pasākumu veikšanu.

43. Persona, kas veic darba vides iekšējās uzraudzības pārbaudi, informē darba devēju par pārbaudes rezultātiem, ja pārbaudi nav veicis pats darba devējs.

44. Darba devējs, pamatojoties uz darba vides iekšējās uzraudzības pārbaudes rezultātiem, pilnveido darba vides iekšējās uzraudzības sistēmu, nosakot nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus un iekļaujot tos šo noteikumu 33.2.apakšpunktā minētajā darba aizsardzības pasākumu plānā.

VII. Noslēguma jautājums

45. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2001.gada 23.augusta noteikumus Nr.379 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība" (Latvijas Vēstnesis, 2001, 123.nr.; 2003, 60.nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Padomes 1989.gada 12.jūnija Direktīvas [89/391/EEK](#) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā;
- 2) Padomes 1992.gada 19.oktobra Direktīvas [92/85/EEK](#) par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas [89/391/EEK](#) 16.panta 1.punkta nozīmē).

Ministru prezidents

A.Kalvītis

Labklājības ministre

D.Staķe

Darba vietas vai darba veida pārbaude un tajā esošo darba vides faktoru noteikšana un to novērtēšana

Datums _____

Nr. p.k.	Darba vides faktori		Kas var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai	Vai ir (pastāv) noteikts darba vides faktors		Kas jānovērtē, lai noteiktu, vai pastāv risks nodarbināto drošībai un veselībai un vai nepieciešama turpmāka pārbaude/darba aizsardzības pasākumi	Vai esošie (pastāvošie) darba vides faktori rada risku nodarbināto drošībai un veselībai un vai ir nepieciešams veikt darba aizsardzības pasākumus	
				nē	jā		nē	jā/ varbūt
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Fizikālie faktori	darba telpas un darba vietas apkārtnē	darba telpu plānojums			darba vietas plānojuma piemērotība, nepieciešamā platība u.c. (iedarbība)		
			platība					
			mēbeles/iekārta					
			transportēšanas un pārvietošanas maršruti					
			tīrība					
			kārtība					
cits (norādīt)								

	troksnis	mašīnas			trokšņa līmenis, mainīgs trokšņa līmenis, impulsīvs troksnis (iedarbības ilgums)		
		cilvēki					
		darbs ar rokas instrumentiem un darbarīkiem					
		ventilācijas iekārtas					
		uzņēmuma vai iestādes iekārta					
		cits (norādīt)					
	vibrācijas	darbs ar kustīgiem, rotējošiem, vibrējošiem rokas instrumentiem			vibrācijas intensitāte (iedarbības ilgums, lokālā, vispārējā)		
		darbs ar vibrējošām mašīnām					
		darbs uz vibrējošām virsmām					
		cits (norādīt)					
	apgaismojums	darba vietu apgaismojuma apstākļi			dienasgaismas pietiekamība, eju un mašīnu apgaismojuma intensitāte, neapžilbinoši gaismas virzieni		
		eju apgaismojuma apstākļi					
		mašīnu apgaismojuma apstākļi					
		darbgaldu apgaismojuma apstākļi					
		citu objektu apgaismojuma apstākļi (norādīt)					
	mikroklimats	iekārtas, kas izstaro paaugstinātu siltumu			temperatūra (C°) gaisa kustības ātrums (m/s) gaisa relatīvais mitrums (%) siltuma starojums (kcal) ventilācijas sistēmu apkope		
ventilācijas iekārtas ar nesabalansētu pieplūdes un nosūces gaisa plūsmu u.c.							
ventilācijas trūkums							
cits (norādīt)							

		darbs ārpus telpām	darbs āra apstākļos			temperatūra (C°) gaisa kustības ātrums (m/s) gaisa relatīvais mitrums (%) siltuma starojums (kcal)		
			pazemināta temperatūra aukstajā gada laikā					
			meteoroloģiskie apstākļi					
			intensīvs saules starojums					
			cits (norādīt)					
		paaugstināts atmosfēras spiediens	darbs kesonos			kāds spiediens iedarbojas uz strādājošo, cik ilgi notiek darbs paaugstinātā spiedienā, cik ātri spiediens tiek samazināts		
			darbs barokamerās					
			ūdenslīdēja darbs					
			cits (norādīt)					
		starojums (jonizējošs/ nejonizējošs)	rentģena iekārtas			starojuma deva (iedarbības ilgums)		
			elektromagnētiskā lauka iekārtas					
			ultravioletā starojuma iekārtas					
			lāzera starojuma iekārtas					
			cits (norādīt)					
		citi fizikālie faktori						
2.	Fiziskie faktori (biomehāniskie)	smags darbs	fiziski sasprindzināts darbs			atsevišķas vienības un kopējais svars, darba metodes (iedarbības pārtraukšana), ergonomiskie rādītāji		
			smagu priekšmetu celšana					
			smagu priekšmetu nešana					
			atkārtota smagu priekšmetu celšana					
			smagu priekšmetu vilkšana, stumšana					
			cits (norādīt)					

	fiziskā piepūle, kas atkārtojas	darbs, kas saistīts ar biežu vienu un to pašu darba operāciju atkārtošanos			atkārtoto darba operāciju biežums, enerģijas un precizitātes prasības un vajadzības (iedarbības izmaiņas), ergonomiskie rādītāji		
	darba pozas, statiskas pozas	sēžot			pacelšana augstumā, darbs tupot, saliecoties, izliecoties vai stiepjoties (iedarbības pārtraukšana), darba ilgums vienā pozā, ergonomiskie rādītāji		
ejot							
stāvēt							
guļus							
tupus							
		citā pozā (norādīt)					
	darbs ar datoru	darba vietas iekārtojums			darba vietas iekārtojums (krēsls, galds, monitors), darba laiks (pārtraukumi), programmatūra, ergonomikas prasību ievērošana, redzes sasprindzinājums		
		ilgs darba laiks bez pārtraukumiem					
		monitora neatbilstība prasībām					
		atspīdums					
		programmatūras neatbilstība					
		cits (norādīt)					
	paaugstināts redzes sasprindzinājums	darbs, kas saistīts ar paaugstinātu redzes sasprindzinājumu			darba intensitāte, darba ilgums, detaļu, dažādu elementu izmērs, kas jāsaskata		
		darbs ar mikroskopu					
		darbs ar optiskām ierīcēm					
		juveliera darbs					
		darbs ar smalkām detaļām					
		cits (norādīt)					
	balss saišu aparāta pārslodze	ilgstoša balss noslodze runājot			nepārtrauktas balss saišu noslodzes ilgums, kopējā slodze uz balss saitēm dienā (cik ilgi jārunā, jādzied), noslodzes intensitāte (balss skaļums, runas, dziedājuma sarežģītība)		
		ilgstoša balss noslodze dziedot					

		darbs, kas saistīts ar lokālu muskuļu sasprindzinājumu	darbs ar dažādiem rokas instrumentiem			darba intensitāte, nepārtrauktā darba ilgums, darba atkārtotāšanās		
			darbs ar rokām					
			citi fiziskie faktori					
3.	Psiholoģiskie un emocionālie faktori	darba laiks	darba laika organizācija			darbs naktī, darbs maiņās, neplānots virsstundu darbs, neregulāras maiņas, darba maiņu ilgums		
		darba laika deficīts	izpildāmais darbs saistīts ar papildu piepūli			gabaldarbs, darbs grupā vai vienatnē, darba gaitas ātrums, steigas ilgums		
		monotons darbs	darba raksturs un apjoms, kas bieži atkārtojas			vai darbs ir monotons un (vai) tas prasa pastāvīgu uzmanību, iespējas ietekmēt veicamo darbu		
		nespēja ietekmēt darba procesu	nodarbināto mazas (nepietiekamas) līdzdalības iespējas sava darba plānošanā			nodarbināto iespējas sava darba organizēšanā		
		darbs izolācijā	darbs, kur nodarbinātie strādā ilgstoši vienatnē vai izolācijā no citiem			nelaimes gadījumu un vardarbības riski, saskarsmes trūkums, kolēģu atbalsta trūkums, informācijas trūkums		
		paaugstināta atbildība	paaugstināta atbildība darbā			atbildības līmenis, cik bieži jāpieņem atbildīgi lēmumi, cik lielu cilvēku loku lēmums ietekmē, cik smagas un plašas sekas kļūdas gadījumā		
			svarīgu, atbildīgu lēmumu pieņemšana					

		saspringta psiholoģiskā atmosfēra darbā	nelabvēlīgas, saspīlētas attiecības starp nodarbinātajiem			savstarpējās attiecības darba kolektīvā, savstarpējais atbalsts, psiholoģiska izolācija, konkurence, mobings, bosings		
			nelabvēlīgas, saspīlētas attiecības ar darba devēju					
			cits (norādīt)					
		vardarbība	fiziska vardarbība			iespējami nodarbināto, klientu vai citu personu fiziski uzbrukumi, seksuāla uzmākšanās		
			seksuāla uzmākšanās					
		citi psiholoģiskie faktori						
4.	Putekļu aerosoli	abrazīvie putekļi	abrazīvu ražošana, apstrāde, izmantošana			putekļu ieelpošanas risks, putekļu blīvums gaisā, putekļu daļiņu izmērs, putekļu sastāvs, ventilācijas (dabīgās, vispārējās, vietējās) esība un atbilstoša darbība, ventilācijas sistēmu efektivitāte un apkope		
			putekļu rašanās darba laikā					
			cits (norādīt)					
		organiskas izcelsmes putekļi	darbs, kur izdalās augu (piemēram, miltu, koka, tabakas, linu, kokvilnas, kaņepju) putekļi			putekļu ieelpošanas risks, putekļu blīvums gaisā, putekļu daļiņu izmērs, putekļu sastāvs, ventilācijas (dabīgās, vispārējās, vietējās) esība un atbilstoša darbība, putekļu alergiskās īpašības		
			dzīvnieku (vilnas, dzīvnieku spalvas, ādas) putekļi					
			putnu spalvu vai ādas putekļi					
			cilvēka ādas vai matu putekļi					
			citu organiskas izcelsmes putekļu izdalīšanās gaisā, piemēram, kūdras pārstrāde, dabīgā zīda ražošana, papīra ražošana					

	metālu un to sakausējumu putekļi	metālu mehāniska apstrāde			putekļu ieelpošanas risks, putekļu blīvums gaisā, putekļu daļiņu izmērs, putekļu sastāvs, metināšana (darbu biežums, ilgums), ventilācijas (dabīgās, vispārējās, vietējās) esība un atbilstoša darbība			
		darbs ar metālu pulveriem						
		metālu kausēšana						
		metināšanas darbi						
			cits (norādīt)					
	oglekli un tā neorganiskos savienojumus saturoši putekļi, kaļķa, krīta putekļi	ogļu izmantošana, transportēšana			putekļu ieelpošanas risks, putekļu blīvums gaisā, putekļu daļiņu izmērs, putekļu sastāvs, ventilācijas (dabīgās, vispārējās, vietējās) esība un atbilstoša darbība			
		sodrēju, koksa, grafīta ražošana un apstrāde						
		dimantu apstrāde						
		kvēpu putekļi, citi darbi, kur izdalās oglekli saturoši putekļi						
		kaļķa un krīta ieguve, ražošana un izmantošana						
			cits (norādīt)					
	silīcija dioksīdu, silikātus saturoši putekļi	cementa, māla, šamota ražošana, pārstrāde un izmantošana			putekļu ieelpošanas risks, putekļu blīvums gaisā, putekļu daļiņu izmērs, putekļu sastāvs, ventilācijas (dabīgās, vispārējās, vietējās) esība un atbilstoša darbība			
		stikla un minerālšķiedru ražošana, pārstrāde, izmantošana						
		azbesta izmantošana						
		kvarca, granīta, stikla, vara - silīcija sakausējumu ražošana un pārstrāde						
		smilšu strūklas izmantošana darbā (piemēram, fasāžu attīrīšanai)						
				cits (norādīt)				

5.	Ķīmiskie faktori	vielas un produkti (norādīt konkrētas vielas un produktus, novērtēt atsevišķi katru vielu vai produktu)	vielu vai produktu ieelpošana			vielu vai produktu absorbēšanas iespējas caur elpošanas orgāniem (cik daudz, iedarbības ilgums, cik bieži), vielu vai produktu absorbēšanas iespējas caur ādu (cik daudz, iedarbības ilgums, cik bieži), vielu vai produktu absorbēšanas iespējas caur muti (cik daudz, iedarbības ilgums, cik bieži), ķīmiskās vielas iedarbība uz organismu, risika un drošības frāzes, iespējamās alerģiskās reakcijas, kancerogēnu, mutagēnu vielu klātbūtne, ķīmisko vielu koncentrācija gaisā, bioloģiskās ekspozīcijas rādītāji (BER)		
			nejauša norīšana					
			saskare ar ādu darba procesā					
			cits (norādīt)					
		vielu un produktu ražošanas tehnoloģiskie procesi	vielu vai produktu ieelpošana					
			nejauša norīšana					
			saskare ar ādu darba procesā					
			cits (norādīt)					
		ražošanas atkritumi	vielu vai produktu ieelpošana					
			nejauša norīšana					
			saskare ar ādu darba procesā					
			cits (norādīt)					
		ārstniecības līdzekļi, antibiotikas, fermentu preparāti, biostimulatori	rūpnieciskā ārstniecības līdzekļu ražošana					
			ārstniecības līdzekļu izmantošana darbā (piemēram, medicīnas praksē, lauksaimniecībā, lopkopībā)					
			izgatavošana aptiekā – ieelpošana, saskare ar ādu darba procesā					
			cits (norādīt)					
citi ķīmiskie faktori								

6.	Bioloģiskie faktori	ērču pārnēsātas slimības, ērcu encefalīts, Laima slimība	darbs mežā, pļavā un citur, kur iespējami ērcu kodumi			darba ilgums mežā, pļavā, darbs apzaļumošanā, slimu ērcu sastopamība konkrētā zonā (endēmiskais rajons)		
		citu insektu kodumi, insektu pārnēsātas slimības	darbs vecās mājās, māju bēniņos			darba ilgums diennakts un gada laikā, kad augsta insektu aktivitāte, insektu klātbūtnes iespējamība (bites, lapsenes, irši, dunduri, odi), atgaiņāšanās iespējas, darbinieka individuālā reakcija uz insektu kodumiem		
			darbs mežā, pļavā un citur, kur iespējami insektu kodumi					
			darbs diennakts un gada laikā, kad augsta insektu aktivitāte					
			cits (norādīt)					
		saskare ar indīgiem dzīvniekiem, indīgu dzīvnieku kodumi (čūskas)	darbs vietās, kur iespējama indīgu dzīvnieku klātbūtne			darba ilgums diennakts un gada laikā, kad augsta indīgo dzīvnieku, piemēram, čūsku, aktivitāte, indīgu dzīvnieku klātbūtnes iespējamība		
			darbs pļavās, purvos, mežā un citur					
			darbs diennakts un gada laikā, kad augsta indīgo dzīvnieku aktivitāte					
			cits (norādīt)					
		dzīvnieku uzbrukumi, suņu kodumi, trakumsērga	dzīvnieku, tai skaitā suņu, uzbrukumi (fiziska trauma)			darba biežums un ilgums teritorijās, kur iespējami dzīvnieku (savvaļas dzīvnieku, mājdzīvnieku, suņu) uzbrukumi, saskares ilgums ar dzīvniekiem, darbs ar slimiem dzīvniekiem, savvaļas dzīvniekiem		
			slimu dzīvnieku kodumi (trakumsērga)					

	infekcijas slimības, kas izplatās ar asinīm vai citiem organisma šķidrumiem, piemēram, B hepatīts, C hepatīts, HIV	darbs, kur iespējama saskare ar inficētiem audu šķidrumiem			tāda darba biežums un ilgums, kur iespējama tieša saskare ar inficētiem vai iespējami inficētiem materiāliem, audu šķidrumiem, asinīm, saduršanās, sagriešanās, savainošanās un inficēta materiāla nokļūšana asinīs		
		darbs, kur iespējama saskare ar inficētām asinīm					
		infekcijas nonākšana asinīs, atklātās brūcēs					
		saduršanās vai sagriešanās iespēja un infekciju klātbūtne					
		cits (norādīt)					
	tuberkuloze	darbs, kas saistīts ar tuberkulozes baktēriju klātbūtni vai to izdalīšanos			tieša saskare ar tuberkulozes baktērijām, darbs, kur izdalās tuberkulozes izraisītāji (cik daudz, iedarbības ilgums, cik bieži)		
	citi mikroorganismi, kas var izraisīt slimības, bakterioloģiskie preparāti	darbs, kas saistīts ar baktēriju, vīrusu un citu mikroorganismu (kas citur atsevišķi nav minēti) klātbūtni vai to izdalīšanos			tieša saskare ar bioloģiskajiem aģentiem, kā arī saskares iespējas ar mikroorganismiem un citiem organismiem, kuru iedarbība var izraisīt infekcijas slimības, alerģiju, toksiskus un citus efektus (cik daudz, iedarbības ilgums, cik bieži)		
	sēnītes, kas var izraisīt slimības	darbs, kas saistīts ar sēnīšu klātbūtni vai to izdalīšanos			tieša saskare ar sēnītēm, saskares iespējas ar sēnītēm (piemēram, pelējuma sēnītēm lauksaimniecībā), kuru iedarbība var izraisīt infekcijas slimības, alerģiju, toksiskus un citus efektus (cik daudz, iedarbības ilgums, cik bieži)		
	cilvēku un dzīvnieku parazīti, kas var parazitēt cilvēka organismā	darbs, kas saistīts ar parazītu klātbūtni vai to izdalīšanos			darbs, kur iespējama saskare ar cilvēku vai dzīvnieku parazītiem, kas var izraisīt cilvēku saslimšanas, saskare ar parazītu pārnēsātājiem (iedarbības ilgums, biežums)		

		latvāņi, saskare ar citu indīgu augu sulu, kas, nonākot uz ādas, rada veselības traucējumus	darbs mežā, pļavā un citur, kur iespējama saskare ar indīgu augu sulu			tieša saskare ar indīgiem augiem, darba ilgums pļavā, mežā, kur iespējama saskare ar indīgiem augiem, darba ilgums apzaļumošanā, latvāņu apkarošanas darbu ilgums, biežums, pļaušana pļavās, kur ir latvāņi, indīgu augu sulas nokļūšanas uz ādas iespējamība, reakcija uz auga sulu, alergiskas reakcijas (iedarbības ilgums, cik bieži)			
		alergēni	darbs ar alergiskas reakcijas izraisošām vielām			saskare ar alergēnu (iespēja to ieelpot, saskare ar ādu), saskares biežums, ilgums, iespējamās izraisītās alergiskās reakcijas veids, piemēram, vēlīna tipa alergiskas reakcijas, ātras alergiskas reakcijas, un smaguma pakāpe (piemēram, kontaktalerģija, vispārēja alergiska reakcija, izsitumi, ekzēma, alergiskas iesnas, bronhu hiperreaktivitāte, astma, anafilakse), strādājošā individuālā jutība			
			alergēnu ieelpošana						
			alergēnu saskare ar ādu darba procesā						
		citi bioloģiskie faktori							
7.	Traumatiska riska faktori	mašīnas, darbgaldi un ierīces	mašīnu, darbgaldu un ierīču rotējošās un kustīgās daļas			ne aizsargātas/nenožogotas mašīnu, darbgaldu, ierīču rotējošās, kustīgās, zem sprieguma esošās un cita rakstura darbīgās daļas			
			mehānizēti instrumenti						
			citi (norādīt)						
		rokas darbarīki	ciršanas, griešanas, urbšanas un citu apstrādes veidu rokas darbarīki			darbarīku tehniskais stāvoklis, to lietošanas paņēmieni, glabāšana, darbarīku atbilstība izpildāmajam darbam			
			rokas mehāniskie darbarīki						
			cits (norādīt)						

		cita tehniskā iekārta	transportēšanas iekārtas, tai skaitā krāni, lifti, spiedvertnes, katli un citas bīstamās iekārtas			vai pastāv (izpaužas) nelaimes gadījumu risks, iekārtu tehniskais stāvoklis, apkope un pārbaužu rezultāti		
		darbs augstumā	augstkāpēju darbs			vai pastāv (izpaužas) krišanas, gāšanās, sabrukšanas un citi riski, sastatņu, kāpņu tehniskais stāvoklis, montāžas atbilstība, to lietošana		
			darbs 1,5 metru attālumā no grunts, pārseguma vai darba sastatnes virsmas					
			darbs, kas saistīts ar pacelšanos augstumā					
			darbs uz sastatnēm					
			darbs uz trepēm					
			darbs celtnēs					
			darbs uz pieslienamajām kāpnēm					
		cits (norādīt)						
		paklupšanas, pakrišanas iespēja	nelīdzens grīdas segums			virsmu izciļņi, bedres, pa kurām darbinieki pārvietojas, citi nelīdzenumi, slidenas pārvietošanās virsmas, šķēršļi darbinieku pārvietošanās ceļā, darba telpu kārtība, tīrība, iekārtu un citu priekšmetu izvietojums		
			slidens grīdas segums					
			dažādi šķēršļi					
			cits (norādīt)					
		apdedzināšanās, applaucēšanās iespēja	karsti materiāli			izgatavojamo produktu, izmantojamo materiālu, virsmu un priekšmetu temperatūra (C°), saskares iespēja ar verdošu, karstu šķidrumu, materiālu, virsmu, darba ilgums, biežums ar karstiem, verdošiem šķidrumiem, materiāliem, priekšmetiem, pie karstām virsmām		
			karsti šķidrumi					
			karstas virsmas					
			karsti priekšmeti					
			cits (norādīt)					

	mikrotraumas	dzirksteles			vai pastāv (izpaužas) risks iegūt acs vai citas ķermeņa daļas mikrotraumu no dzirkstelēm, šķembām (piemēram, fleksēšana, metināšana, slīpēšana), šādu darbu biežums, ilgums		
		šķembas					
		cits (norādīt)					
	iekšējais transports un satiksme	transportēšanas un piebraukšanas (pieklūšanas) maršruti (piemēram, darbs uz iekšējiem satiksmes ceļiem)			vai pastāv (izpaužas) nelaiemes gadījumu risks, vai ir apzīmēti, norobežoti gājēju un transportlīdzekļu ceļi uzņēmuma teritorijā, vai ir pareizi izvietotas drošības zīmes, cik intensīva ir transportlīdzekļu un gājēju kustība		
		transportēšanas un piebraukšanas (pieklūšanas) veidi					
		darbs uz iekšējiem satiksmes ceļiem, to tiešā tuvumā					
		pārvietošanās pa iekšējiem satiksmes ceļiem ar transportlīdzekli vai kājām					
		pārvietošanās pa iekšējiem satiksmes ceļiem kājām					
		cits (norādīt)					
	darbs uz vai pie ceļa braucamās daļas	darbs uz ceļa, ielas, šosejas braucamās daļas, kur notiek transportlīdzekļu kustība, vai to tiešā tuvumā, kur var notikt uzbaukšana, notriekšana, aizķeršana vai cits transportlīdzekļu izraisīts negadījums			vai pastāv (izpaužas) nelaiemes gadījumu risks, cik bieži un ilgstoši notiek šādi darbi, vai ir pareizi izvietoti norobežojumi, drošības zīmes, cik intensīva ir transportlīdzekļu kustība, atstarojoša apģērba nodrošināšana un lietošana		
	darbs ar ēku un celtnu konstrukcijām	darbs ar konstrukcijām un sagatavēm			vai pastāv (izpaužas) nelaiemes gadījumu risks, rīkojoties (strādājot) pie ēku konstrukcijām, saskarē ar sagatavēm un materiāliem		
		darbs ar materiāliem					

		darbojošos elektroietaišu tehniskā apkalpošana un ekspluatācija (spriegums 50 V un lielāks)	darbs pie elektroiekārtām			elektroinstalācijas vai iekārtas spriegums, izolācija, zemējums, telpas sienu, grīdas spēja vadīt elektrību, gaisa mitrums, šādu instalāciju vai iekārtu apkalpošana āra apstākļos, aizsarglīdzekļu pārbaude un darba kārtība		
		transportlīdzekļa vadīšana	transportlīdzekļa vadītāja darbs, automašīnu, autobusu, trolejbusu, tramvaju, vilcienu un citu transportlīdzekļu vadīšana			vai pastāv (izpaužas) nelaimes gadījumu risks, vadot transportlīdzekli, maršruts, transporta kustības intensitāte, kustības ātrums, attālums (ceļā pavadāmais laiks), ceļa segums, tehniskais aprīkojums, drošības pasākumi (attiecībā uz aviācijā nodarbinātajiem novērtē tikai tos apstākļus, kas var ietekmēt pacelšanās, nosēšanās un lidojuma drošību)		
			darbs aviācijā – lidmašīnu, helikopteru vadīšana					
		pazemes darbi	darbs tranšejās un šahtās			vai pastāv sienu, griestu nobrukšanas, ieegrūšanas risks, strādājošo apbēršanas, iesprostošanas risks, kāds ir izstrādājamās grunts veids un stiprība (smilts, māli, kaļķakmens), darbu dziļums zem augsnes virskārtas, darbu ilgums, drošības pasākumi		
			citi darbi, kur iespējama daļēja vai pilnīga ieegrūšana, apbēršana, iesprostošana zem zemes					
		uguns, eksploziju, ķīmisko apdegumu un saindēšanās bīstamība	sprāgstvielu vai viegli uzliesmojošu vielu krājumi			vai pastāv (izpaužas) nelaimes gadījumu risks sprāgstvielu, viegli uzliesmojošu, indīgu un citu vielu uzglabāšanā, lietošanā un rīcībā ar tām		
			elektriskās instalācijas un ierīču stāvoklis					
			darba situācijas, kas saistītas ar ugunsgrēka rašanās risku					
			darba situācijas, kas saistītas ar sprādziena rašanās risku					

		nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība	nodarbinātā profesionālās sagatavotības atbilstība veicamajam darbam			darbinieka apmācības līmenis, profesionālā atbilstība veicamajam darbam, praktiskās iemaņas šī darba veikšanā, cik ilgi (piemēram, pirmo dienu, mēnesi, gadu, daudzus gadus) veic darbu, vai agrāk ir strādāti līdzīgi darbi, vai pastāv (izpaužas) nelaimes gadījumu risks		
		citi traumatisma riska faktori						

Pārbaudi veica _____

Piedalījās:

1) no nodarbināto puses _____
(nodarbinātais, uzticības persona, nodarbināto pārstāvis (vajadzīgo pasvītrot))

2) citi _____

Labklājības ministre

D.Staķe

**Darba vides faktori un darbi, kas grūtniecēm un sievietēm, kuras baro bērnu ar krūti,
var radīt risku drošībai un veselībai**

1. Darba vides faktori:

1.1. fizikālie faktori, kas tiek uzskatīti par augļa bojājumus izraisošiem un (vai) placentas pārrāvumu izraisošiem, to skaitā:

1.1.1. triecieni, vibrācija;

1.1.2. smagu priekšmetu vai kravu pārnēsāšana, kas var radīt dorsolumbāra rakstura risku (tāds, kas var ietekmēt iegurni);

1.1.3. troksnis;

1.1.4. jonizējoša radiācija;

1.1.5. nejonizējoša radiācija;

1.1.6. augsta vai zema temperatūra;

1.1.7. kustības un pozas, pārvietošanās uzņēmuma telpās un tā teritorijā, garīgs un fizisks nogurums un cita fiziska pārslodze, kas var nelabvēlīgi ietekmēt grūtnieces un (vai) nedzimušā bērna veselību;

1.2. bioloģiskie faktori vai šo faktoru izraisīto seku novēršanai veiktie terapeitiskie pasākumi, kas apdraud grūtnieces un/vai nedzimušā bērna veselību un nav minēti šo noteikumu 3.pielikumā;

1.3. ķīmiskie faktori – ķīmiskās vielas, kas apdraud grūtnieces un (vai) nedzimušā bērna veselību un nav minētas šo noteikumu 3.pielikumā:

1.3.1. vielas R40, R45, R46 un R47, kuras nav minētas šo noteikumu 3.pielikumā;

1.3.2. auramīns, policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži;

1.3.3. dzīvsudrabs un dzīvsudrabu saturošas vielas;

1.3.4. antimitotiskas vielas;

1.3.5. oglekļa monoksīds;

1.3.6. ķīmiskās vielas ar zināmu un bīstamu absorbcijas spēju caur ādu.

2. Darbi:

2.1. auramīna ražošana;

2.2. darbi, kas saistīti ar akmeņogļu kvēpos, akmeņogļu darvā un akmeņogļu piķī esošu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu iedarbību;

2.3. darbi, kas saistīti ar putekļu, izgarojumu un aerosolu iedarbību melhiora matējumu apdedzināšanas vai elektrorafinēšanas laikā;

2.4. stipro skābju procesi izopropilspirta ražošanā;

2.5. darbi, kuros ir saskare ar cietkoksnes putekļiem;

2.6. darbs pazemē (šahtās).

Darba vides faktori un darbi, kuriem aizliegts pakļaut un kuros aizliegts nodarbināt grūtnieces un sievietes, kas baro bērnu ar krūti

1. Darba vides faktori, kuriem aizliegts pakļaut grūtnieces:

1.1. fizikālie faktori – darbs hiperbāriskā atmosfērā (piemēram, konteineros, ūdens spiediena ietekmē, zem ūdens);

1.2. bioloģiskie faktori, ja vien grūtnieces nav imūnas pret šiem faktoriem:

1.2.1. toksoplazma;

1.2.2. rubellas vīruss;

1.2.3. citomegalovīruss;

1.2.4. herpes vīruss;

1.3. ķīmiskie faktori:

1.3.1. svins un tā savienojumi tiktāl, cik tos ir spējīgs absorbēt cilvēka organisms;

1.3.2. arsēns un tā savienojumi;

1.3.3. fosfors un tā savienojumi.

2. Darba vides ķīmiskie faktori, kuriem aizliegts pakļaut sievietes, kas baro bērnu ar krūti:

2.1. svins un tā savienojumi tiktāl, cik tos ir spējīgs absorbēt cilvēka organisms;

2.2. berilijs un tā savienojumi;

2.3. kadmijijs un tā savienojumi.

3. Darbs pazemē (šahtās).

Labklājības ministre

D.Staķe